

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทุกประเทศในโลกก็เปลี่ยนตาม เช่น กลุ่มประเทศอาเซียนมีการเปลี่ยนแปลงและแข่งขันกันในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะด้าน การศึกษา ซึ่งการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของคนในประเทศนั้นๆ ทุก ประเทศจึงมีความจำเป็นต้องจัดการศึกษาให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง และให้เกิดคุณภาพ คุณภาพการศึกษาจึงเป็นภาพสะท้อนในหลายมิติ เช่น ความสามารถในการแข่งขัน ด้าน สังคม เศรษฐกิจ การเมือง ค่านิยม วัฒนธรรม วิถีชีวิต วิทยาการและเทคโนโลยีในการ ดำเนินชีวิตประจำวันของประเทศนั้นหลายประเทศต้องทุ่มงบประมาณมหาศาลในการ ยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อให้ประเทศของตนมีคุณภาพการศึกษาอยู่ในแนว หน้าเหนือประเทศอื่นๆ ประเทศจะพัฒนาไปได้เร็วเพียงใด ก็ต้องขึ้นอยู่กับคุณภาพ การศึกษาของคนประเทศนั้นด้วย(จารุวรรณ รัตภาสกร. 2552,หน้า4)

การศึกษายุคปัจจุบันเป็นยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพ หรือเสริมสร้างพลังที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ตลอดวัยของชีวิตโดยเฉพาะการอบรมป้อนนิสัยให้ สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมทั้งนี้การจะพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ทุกด้านทั้งด้าน ร่างกายด้านจิตใจด้านสติปัญญาคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมความคิดตามพระราช บัญญัติ การศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้หลักการจัด การศึกษายุคใหม่ในสังคมโลกไร้พรมแดนที่มุ่งเน้นการพัฒนาคนไทยให้เป็นคนไทยยุคใหม่ที่มี คุณภาพคุณธรรมและมีคุณค่าแก่สังคมไทยและสังคมโลกมีชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี ความสุขสอดคล้องกับหลักปรัชญาการศึกษาที่เปรียบเหมือนเข็มทิศนำทางให้กับการศึกษา ให้สามารถดำเนินการอย่างเป็นระบบชัดเจนและสมเหตุ(เกษมา ศรีสุวรรณ. 2559,หน้า1)

การพัฒนาประเทศต้องควบคู่ไปกับการพัฒนาคน โดยเริ่มต้นที่การให้ การศึกษา เพราะเชื่อว่าการศึกษาช่วยสร้างความรู้ความคิด ศักยภาพเจตคติให้คนไทยรู้จัก

ตนเองรู้จักชีวิต เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อม นำความรู้ความเข้าใจมาใช้ในการแก้ปัญหา รวมทั้งสร้างสรรค์ชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น โดยเฉพาะในยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ก้าว ล้ำนำโลกมากต้องพัฒนาการศึกษาให้ก้าวทันโลกแต่ปัจจุบันนี้เมื่อหันมามองการจัดการ การศึกษาไทย มีความเข้าใจไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกันคือ การศึกษาไทยกำลังมีปัญหา ซึ่งมีการทำวิจัยออกมาหลายครั้งที่สะท้อนให้เห็นความล้มเหลวในการจัดการศึกษา ปัจจุบันถ้าสถาบันครอบครัวอ่อนแอ มียาเสพติดและอบายมุขเข้ามาเป็นสาเหตุของ ปัญหาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นค่านิยมอันผิดๆของวัยรุ่นในสังคมไทย นับวัน จะทวีความรุนแรงและจะกลายเป็นวิกฤติทางสังคม โดยมีแนวโน้มว่าจะขยายตัวมากขึ้น ซึ่ง สิ่งเหล่านี้จะไม่เกิดขึ้นหากการจัดการศึกษามีคุณภาพมากพอ เราไม่สามารถเปลี่ยนแปลง สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติได้ แต่สามารถเปลี่ยนแปลงคนได้ โดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือ ในการเปลี่ยนแปลง(สุรพล เอี่ยมอุทรทรัพย์.2551,หน้า 3)

ยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555 - 2559)ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์พัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างยั่งยืนมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกกลุ่มวัยให้มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกวัฒนธรรมที่ดีงามและรู้คุณค่าความเป็นไทย มีโอกาส และสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และเป็นพลังทางสังคมใน การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และเพื่อยกระดับการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาไทยให้ได้มาตรฐานสากล และเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบ ที่หลากหลายเป้าหมายการพัฒนาให้คนไทยทุกคนมีคุณภาพเพิ่มขึ้นทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา รวมทั้งมีอนามัย การเจริญพันธุ์ที่เหมาะสมในทุกช่วงวัยคุณภาพการศึกษา ได้รับการยกระดับสู่มาตรฐานสากล ต่อยอดองค์ความรู้สู่นวัตกรรม และโอกาสการเข้าถึง การศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้นแนวทางการพัฒนาเด็กวัย เรียนให้มีความรู้ทางวิชาการ และสติปัญญาทางอารมณ์ที่เข้มแข็ง สามารถศึกษาหา ความรู้และต่อยอดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองโดยพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่เอื้อต่อ การพัฒนาผู้เรียน อย่างรอบด้านที่เชื่อมโยงกับภูมิสังคม โดยบูรณาการการเรียนรู้ให้ หลากหลายทั้งด้านวิชาการ ศักยภาพชีวิต และ นันทนาการที่ครอบคลุมทั้งศิลปะ ดนตรี กีฬา วัฒนธรรม ศาสนา ประชาธิปไตย ความเป็นไทย และเรื่องอาเซียนศึกษา ให้ ความสำคัญกับการเรียนรู้ในห้องเรียนและการเรียนรู้นอกห้องเรียน และสร้างนิสัยใฝ่รู้ มี ศักยภาพในการคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าและรับฟังความเห็นของผู้อื่น และการ ต่อยอดสู่ความคิด สร้างสรรค์ สามารถแสดงศักยภาพในเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่และ

ต่อเนื่องเน้นครูผู้สอนให้มีวุฒิตรงตามวิชาที่สอน มีระบบ กระบวนการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพ จัดให้มีระบบจูงใจให้ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการปรับวิธีประเมินสมรรถนะที่สะท้อนประสิทธิภาพในการจัดการเรียน การสอนและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งปรับระบบการส่งเสริมบทบาทภาคเอกชนในการจัด การศึกษาที่เน้นคุณภาพมาตรฐานอย่างจริงจัง(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,2555,หน้า39)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542ในหมวด 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษา กล่าวถึงหลักการสำคัญของการจัดกระบวนการเรียนการสอน (มาตรา 22) กระบวนการจัดการเรียนรู้ (มาตรา 24) ในมาตรา 22 กล่าวว่าจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพมาตรา 24(2) การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ เพื่อฝึกศักยภาพ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามาตรา 24(3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ,2542,หน้า 8-9)

เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการได้พัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรมมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และศักยภาพพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ การพัฒนาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อยู่เสมอ มีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต มนุษย์ต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันและการงานอาชีพต่างๆ ตลอดจนเทคโนโลยี เครื่องมือเครื่องใช้และผลผลิตต่างๆ ที่มนุษย์ได้ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตและการทำงาน เหล่านี้ล้วนเป็นผลของการพัฒนาการเรียนรู้ที่ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์และศาสตร์อื่นๆ ซึ่งจะช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาวิธีคิดมีศักยภาพสำคัญในการค้นหาความรู้ และการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีความ

สามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การพัฒนาการเรียนรู้อยู่เสมอเป็นวัฒนธรรมของโลกสมัยใหม่ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge – based society) ดังนั้นทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทุกๆ ด้าน เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและ เทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างสร้างสรรค์ มีเหตุผลและมีคุณธรรม(กระทรวงศึกษาธิการ,2551, หน้า 11,92)

การจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการสร้างองค์ความรู้เป็นกระบวนการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการเรียนรู้ตามแนวคิดของปรัชญาการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง นำเสนอเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่สร้างความรู้ของผู้เรียน โดยเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้ที่มีอยู่เดิมเข้าด้วยกัน จากการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน แลกเปลี่ยนความคิด นำเสนอ ผลการวิเคราะห์ สืบเสาะหาความรู้ร่วมกัน มีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา มีการเชื่อมโยงวิธีการเรียนรู้ในเนื้อหา กับชีวิตจริง เป็นการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ คือการสอนให้เด็กคิด วิธีคิดมีหลากหลายแล้วแต่ทฤษฎีที่นักเรียนได้รับการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องนักเรียนจะเป็นผู้มีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ตามแนว Constructivism ได้กำหนดขั้นตอนไว้ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นนำ (Orientation) เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะรับรู้ถึงจุดมุ่งหมายและมีแรงจูงใจในการเรียน 2) ขั้นทบทวนความรู้เดิม (Elicitation of the prior knowledge) เป็นขั้นที่ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจเดิมที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน วิธีการให้ผู้เรียนแสดงออก อาจทำได้โดยการอภิปรายกลุ่ม การให้ผู้เรียนออกแบบโปสเตอร์ หรือการให้ผู้เรียนเขียนเพื่อแสดงความรู้ความเข้าใจที่เขา มีอยู่ ผู้เรียนอาจเสนอความรู้เดิมด้วยเทคนิคผังกราฟิก (Graphic organizers) ขั้นนี้ทำให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา (Cognitive conflict) หรือเกิดภาวะไม่สมดุล (Unequilibrium)³ 3) ขั้นปรับเปลี่ยนความคิด (Turning restructuring of ideas) นับเป็นขั้นตอนที่สำคัญหรือเป็นหัวใจสำคัญตามแนว Constructivism โดยมีการทำความเข้าใจและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันและกัน (Clarification and exchange of ideas) ผู้เรียนจะเข้าใจได้ดีขึ้น เมื่อได้พิจารณาความแตกต่างและความขัดแย้งระหว่างความคิดของตนเองกับของคนอื่น ผู้สอนจะมีหน้าที่อำนวยความสะดวก เช่น กำหนดประเด็นกระตุ้นให้คิด เกิดการสร้างความคิดใหม่ (Construction of new ideas) 4) ขั้นนำความคิดไปใช้ (Application of ideas) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนมีโอกาสใช้แนวคิดหรือความรู้ความเข้าใจที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ในสถานการณ์ต่างๆ

และ 5) ขั้นทบทวน (Review) เป็นขั้นตอนสุดท้ายผู้เรียนจะได้ทบทวนว่าความคิด ความเข้าใจของเขาได้เปลี่ยนไป โดยการเปรียบเทียบความคิดเมื่อเริ่มต้นบทเรียนกับความคิดของเขาเมื่อสิ้นสุดบทเรียน ความรู้ที่ผู้เรียนสร้างด้วยตนเองนั้นจะทำให้เกิดโครงสร้างทางปัญญา (Cognitive structure) ปรากฏในช่วงความจำระยะยาว (Long-term memory) เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย ผู้เรียนสามารถจำได้ถาวรและสามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์ต่างๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 1-9)

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ได้แก่ งานวิจัยของ ครรชิต เอกจิตต์(2555, หน้า 135) ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างองค์ความรู้โดยใช้นิทานในท้องถิ่นสตูล ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างองค์ความรู้ โดยใช้นิทานในท้องถิ่นสตูล มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้าง องค์ความรู้โดยใช้นิทานในท้องถิ่นสตูล มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้าง องค์ความรู้โดยใช้นิทานในท้องถิ่นสตูล มีความเข้าใจในการอ่านสัมพันธ์กับความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงบวก 4) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้าง องค์ความรู้โดยใช้นิทานในท้องถิ่นสตูล มีความพึงพอใจในระดับมาก งานวิจัยของ วิไลวรรณคามาเมือง(2555, หน้า 127) ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถการเขียนนิทานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดท่าสะอาดจังหวดเชียงใหม่ผลการวิจัยพบว่า 1) การสร้างกิจกรรมการสอนเขียนนิทานโดยใช้แนวคิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผู้เรียนมีความสามารถในการเขียนนิทานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเขียนนิทานตามแนวคิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับดีงานวิจัยของ ดาราวิมลอักษร (2552, หน้า 122) ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคอนสแต็คติวิสต์ต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ (1) เด็กปฐมวัยที่มีคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดกิจกรรมมากกว่าก่อนจัดกิจกรรม(2) เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ในภาพรวมและรายด้าน หลังการจัดกิจกรรมการ

เรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมกลุ่มด้านการทำงานร่วมกัน ด้านการร่วมมือในการคิดแก้ปัญหา และด้านการแสดงความคิดเห็นในการทำกิจกรรมร่วมกับคนอื่นอยู่ในระดับมากและงานวิจัยของ สมศักดิ์ จิตรประวัติ (2554, หน้า 67-68) ทำการวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เพื่อพัฒนาความสามารถทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสมคิดจิตต์วิทยา จังหวัดชลบุรีผลการวิจัยพบว่า (1) คะแนนความสามารถทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) คะแนนความสามารถทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์สูงกว่าคะแนนความสามารถทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยดังกล่าวโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา มีความเข้าใจในการอ่าน และมีความสามารถในการเขียน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนบ้านทรายทอง จึงต้องการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ เพราะการพัฒนาศักยภาพครูเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในด้านการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่มีการเปลี่ยนแปลงและการที่ให้ครูหรือบุคลากรต่างๆ ในโรงเรียนได้เข้าร่วมสัมมนาหรือเข้ารับการฝึกอบรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่โรงเรียนควรสนับสนุน เพราะครูคือหัวใจสำคัญของการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ซึ่งครูต้องปฏิบัติงานในบทบาทของตนเอง ดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 5) ผลของการพัฒนาศักยภาพครู ทำให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับ เชื่อถือซึ่งกันและกันกับบุคคลทั่วไป มีความก้าวหน้าในวิชาชีพของตนเองและชีวิตส่วนตัว มีบุคลิกภาพที่ดีมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสูงมีความสมัครสมานสามัคคีกัน ร่วมมือในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ บรรยากาศในการทำงานเป็นไปอย่างฉันทมิตร ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเพื่อนร่วมงานและบุคลากรในสถานศึกษาอื่นเป็นผู้ที่รักความก้าวหน้าติดตามข่าวสารต่างๆ อยู่เสมอ จนเป็นคนที่ทันสมัยและทันเหตุการณ์อยู่เสมอมีขวัญและกำลังใจดีอยู่เสมอมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดีอยู่เสมอการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพครูจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารการศึกษา แม้ว่า

ครูทุกคนของสถานศึกษาจะมีความสามารถเพียงใดก็ตาม ถ้าเวลาผ่านไปนานบรรดาความรู้ความชำนาญก็ย่อมอ่อนลงไปเป็นธรรมดา หรือบางที่การทำงานจำเจอยู่เสมองานที่ทำอาจกลายเป็นความเบื่อหน่ายได้เหมือนกัน ดังนั้น การที่ผู้บริหารให้คำปรึกษาแนะนำช่วยแก้ปัญหาและส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็น อย่างยิ่งเพื่อให้ครูทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพพร้อมทั้งมีขวัญและกำลังใจ

โรงเรียนบ้านทรายทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา Mukdahan เปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัย – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 103 คน จำนวนครูทั้งหมด 8 คน และผู้บริหาร 1 คน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากการสอบตามบุคลากรในโรงเรียนบ้านทรายทอง พบว่า 1) ครูผู้สอนยังยึดหลักการสอนแบบเดิมคือแบบบรรยายเนื้อหาความรู้มากกว่าปลูกฝังให้เกิดศักยภาพกระบวนการคิด 2) ผู้เรียนยังไม่เข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่เรียนเนื่องจากไม่ได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองและไม่ได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจึงทำให้ไม่เกิดความรู้ที่ยั่งยืน 3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่ใช้แบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากรายงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา Mukdahan ในการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O-net) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา Mukdahan ประจำปีการศึกษา 2558 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านทรายทองมีคะแนนเฉลี่ยทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เท่ากับ 33.71 อยู่ในลำดับที่ 204 จากรายงานการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในตัวบ่งชี้มาตรฐานที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ซึ่งคิดจากผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O-net) โรงเรียนบ้านทรายทอง ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน จึงส่งผลให้การประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกรอบ 3 ไม่ผ่านเกณฑ์ ได้เสนอแนะคือพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีศักยภาพทางกระบวนการคิด ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล โดยการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้ตรงประเด็นที่ต้องการ ฝึกฝนด้วยการให้กิจกรรมหลากหลายและสร้างเครื่องมือขึ้นมาฝึกศักยภาพอย่างสม่ำเสมอพัฒนาครูให้มีความมุ่งมั่นในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น มีความรู้และศักยภาพที่จำเป็นตามหลักสูตร

ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงปัญหาและความจำเป็นที่ต้องหาแนวทางการพัฒนาและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ

สามารถออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบสร้างองค์ความรู้ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประสิทธิภาพบุคลากรในโรงเรียนบ้านทรายทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ให้สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป

คำถามการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดคำถามการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ของโรงเรียนบ้านทรายทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครเป็นอย่างไร
2. แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้โรงเรียนบ้านทรายทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครเป็นอย่างไร
3. ผลการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้โรงเรียนบ้านทรายทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ โรงเรียนบ้านทรายทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาศักยภาพของครูในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ โรงเรียนบ้านทรายทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
3. เพื่อติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ โรงเรียนบ้านทรายทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ มีความสำคัญดังนี้

1. ทำให้ทราบปัญหาและความต้องการในการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ โรงเรียนบ้านทรายทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร
2. ได้แนวทางในการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ โรงเรียนบ้านทรายทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร
3. เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ สำหรับผู้เกี่ยวข้อง และผู้สนใจศึกษาเพื่อนำไปพัฒนาบุคลากร และการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

- 1.1 พื้นที่เป้าหมายในการวิจัยคือ โรงเรียนบ้านทรายทอง อำเภอหว้านใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร
- 1.2 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 8 คน ประกอบด้วย
 - 1.2.1 ผู้วิจัย เป็นครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 คน
 - 1.2.2 ผู้ร่วมวิจัยคือ ครูผู้สอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านทรายทอง อำเภอหว้านใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร จำนวน 7คน
- 1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 25 คนประกอบด้วย
 - 1.3.1 นายพิพัฒน์พล บุริมานุรักษ์ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทรายทอง อำเภอหว้านใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร
 - 1.3.2 ตัวแทนนักเรียนโรงเรียนบ้านทรายทอง อำเภอหว้านใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ปีการศึกษา 2559 ชั้นอนุบาลปี

ที่ 1-2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ชั้นละ 3 คน จำนวน 24 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจงจากนักเรียนกลุ่มเก่ง : ปานกลาง : อ่อน เท่ากับ 1 : 1 : 1 (แบ่งกลุ่มจากผลการเรียน)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 ขอบเขตเนื้อหาที่ต้องการพัฒนาความรู้

2.1.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้

ความรู้

2.1.2 การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ และการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบสร้างองค์ความรู้

ความรู้

2.1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ประกอบด้วย

5 ขั้นตอนคือ

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ขั้นที่ 2 ขั้นทบทวนความรู้เดิม

ขั้นที่ 3 ขั้นปรับเปลี่ยนความคิด

ขั้นที่ 4 ขั้นการนำความคิดไปใช้

ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนความคิด/ขั้นทบทวน

2.2 แนวทางในการพัฒนา

การพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวทางในการพัฒนา ดังนี้

2.2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.2.2 การศึกษาดูงาน

2.2.3 การนิเทศภายใน

3. ขอบเขตด้านระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้หลักของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart (1991, p.169-170) อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์, 2554, หน้า

301 – 303) ทั้งนี้เพื่อพัฒนาศักยภาพของครูในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ในโรงเรียนบ้านทรายทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ประกอบด้วย 4 ขั้นคือ

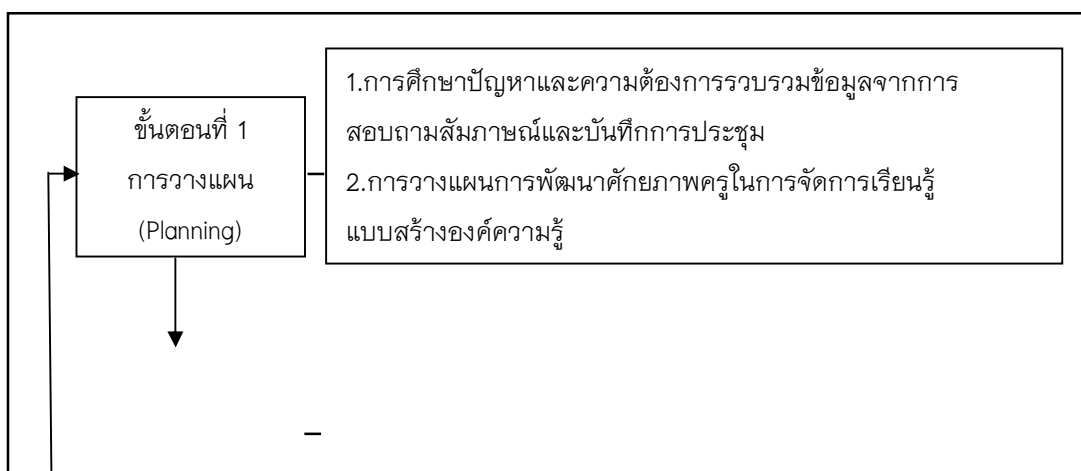
- ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning)
- ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการ (Action)
- ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation)
- ขั้นที่ 4 การสะท้อนกลับ(Reflection)

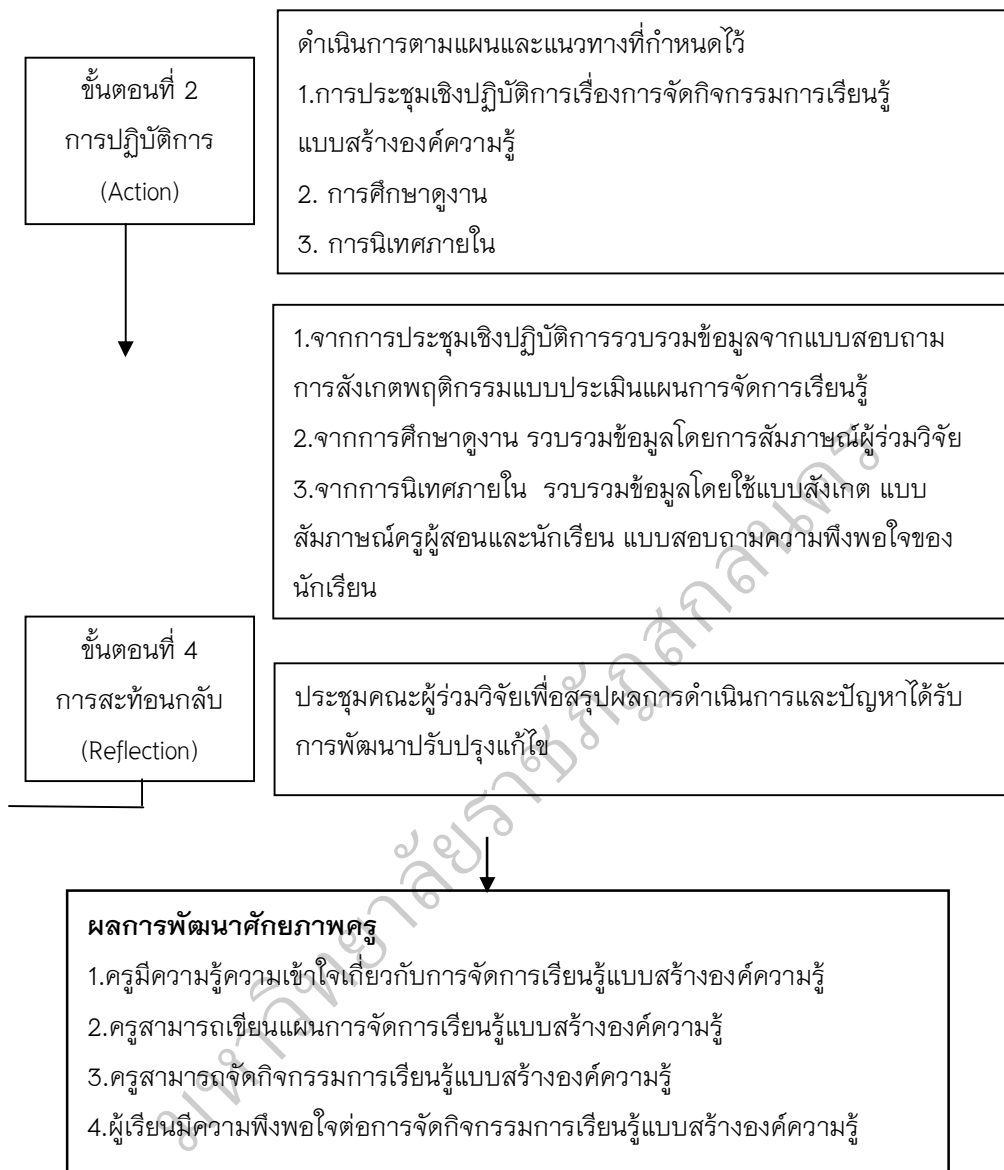
4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเป็น 2 วนรอบ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ(Action Research)เพื่อพัฒนาศักยภาพของครูในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ โรงเรียนบ้านทรายทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยกำหนดกรอบการดำเนินการตามวงรอบกระบวนการ PAOR ซึ่งประกอบด้วย 4ขั้น ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้าง

ความรู้ใหม่โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา(กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน5 ขั้น คือ

1.1 ขั้นนำ หมายถึง ขั้นที่ผู้เรียนจะรับรู้ถึงจุดมุ่งหมายและมีแรงจูงใจในการเรียนบทเรียน

1.2 ขั้นทบทวนความรู้เดิม หมายถึงขั้นที่ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจเดิมที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน วิธีการให้ผู้เรียนแสดงออก สามารถทำได้หลายวิธี ได้แก่ การอภิปรายกลุ่ม การให้ผู้เรียนออกแบบโปสเตอร์ หรือการให้ผู้เรียนเขียนเพื่อแสดงความรู้ความเข้าใจ การให้ผู้เรียนเสนอความรู้เดิมด้วยเทคนิคผังกราฟฟิก

1.3 ขั้นปรับเปลี่ยนความคิด เป็นขั้นตอนที่สำคัญหรือเป็นหัวใจสำคัญตามแนวการสร้างองค์ความรู้ ขั้นนี้ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ดังนี้

1.3.1 ทำความกระจ่างและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันและกันผู้เรียนจะเข้าใจได้ดีขึ้น เมื่อได้พิจารณาความแตกต่างและความขัดแย้งระหว่างความคิดของตนเองกับของผู้อื่น ผู้สอนจะมีหน้าที่อำนวยความสะดวก เช่น กำหนดประเด็นกระตุ้นให้คิด

1.3.2 การสร้างความคิดใหม่ จากการอภิปรายและการสาธิต ผู้เรียนจะเห็นแนวทางแบบวิธีการที่หลากหลายในการตีความปรากฏการณ์ หรือเหตุการณ์ แล้วกำหนดความคิดใหม่ หรือความรู้ใหม่

1.3.3 ประเมินความคิดใหม่ โดยการทดลองหรือการคิดอย่างลึกซึ้ง ผู้เรียนควรหาแนวทางที่ดีที่สุดในการทดสอบความคิดหรือความรู้ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนอาจจะรู้สึกไม่พึงพอใจความคิดความเข้าใจที่เคยมีอยู่ เนื่องจากหลักฐานการทดลองสนับสนุนแนวคิดใหม่มากกว่า

1.4 ขั้นนำความคิดไปใช้เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนมีโอกาสใช้แนวคิดหรือความรู้ความเข้าใจที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งที่คุ้นเคยและไม่คุ้นเคย เป็นการแสดงว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย

1.5 ขั้นทบทวนเป็นขั้นตอนสุดท้าย ผู้เรียนจะได้ทบทวนว่า ความคิด ความเข้าใจของเขาได้เปลี่ยนไป โดยการเปรียบเทียบความคิดเมื่อเริ่มต้นบทเรียนกับความคิดของเขาเมื่อสิ้นสุดบทเรียน ความรู้ที่ผู้เรียนสร้างด้วยตนเองนั้นจะทำให้เกิดโครงสร้างทางปัญญา ปรากฏในช่วงความจำระยะยาว เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย ผู้เรียนสามารถจำได้ถาวรและสามารถนำไปใช้ได้สถานการณ์ต่างๆ เพราะโครงสร้างทางปัญญาคือ

กรอบของความหมาย หรือแบบแผนที่บุคคลสร้างขึ้น ใช้เป็นเครื่องมือในการตีความหมาย ให้เหตุผลแก้ปัญหา ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการสร้างโครงสร้างทางปัญญาใหม่

2. การพัฒนาศักยภาพครู หมายถึง การดำเนินการทุกอย่างในอันที่จะส่งเสริมครูให้มีความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และทัศนคติ ในการทำงานที่ดีขึ้น เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ

3. แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ หมายถึง การดำเนินการให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบสร้างองค์ความรู้ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรครูให้มีคุณภาพ ในโรงเรียนบ้านทรายทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยใช้ 3แนวทาง คือ

3.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การจัดให้ครูที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา เข้ารับการพัฒนากิจการกรรการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ โดยเชิญวิทยากรภายนอกซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญมาถ่ายทอดความรู้แบ่งปันประสบการณ์ และฝึกปฏิบัติจริง เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ เพิ่มศักยภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ถูกต้อง มีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน บุคลากรมีการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกันในระหว่างทำการฝึกปฏิบัติโดยจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการและการศึกษาดูงาน ณ โรงเรียนบ้านโนนสังข์ศรี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีเนื้อหาในการประชุมเชิงปฏิบัติการ3เรื่อง ได้แก่

3.1.1ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ หมายถึง ความสามารถในการจำและเข้าใจ สามารถนำรายละเอียดของข้อมูลต่างๆที่บุคคลได้รับจากการถ่ายทอดมาสื่อความหมาย แปลความ ตีความ ขยายความ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ทั้ง 5 ขั้น หลังจากที่ได้รับการพัฒนา

3.1.2การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ หมายถึง การวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา(กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ มีองค์ประกอบ 3 ส่วนคือส่วนที่ 1 ส่วนนำหรือหัวแผนการจัดการเรียนรู้เป็นส่วนประกอบที่แสดงให้เห็นภาพรวมของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ใด ใช้กับผู้เรียนระดับชั้นใดเรื่องอะไรใช้เวลาในการจัดกิจกรรมนานเท่าใดส่วนที่ 2

องค์ประกอบที่สำคัญสาระมาตรฐานการเรียนรู้มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสาระสำคัญจุดประสงค์การเรียนรู้จุดประสงค์ปลายทางจุดประสงค์นำทางสาระการเรียนรู้/เนื้อหากิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้และส่วนที่ 3 สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้การวัดและประเมินผลประกอบด้วยวิธีการประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินเอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้บันทึกผลการหลังการจัดการเรียนรู้

3.1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ หมายถึง การจัดสถานการณ์สภาพการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้คิดค้นและสร้างสรรค์ความรู้ได้ด้วยตนเองเพื่อเกิดความรู้ที่มีความหมาย ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามและพัฒนาการทั้งทางกายและทางสมองอารมณ์และสังคม สามารถนำไปใช้ประโยชน์จริงในชีวิตประจำวัน

3.2 การศึกษาดูงานหมายถึงเป็นการศึกษานอกสถานที่เพื่อเรียนรู้และแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ ที่คาดหวังว่าจะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ คือการศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ในสภาพจริง ณ โรงเรียนบ้านโนนสังข์ศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

3.3 การนิเทศภายใน หมายถึง การติดตามการสนับสนุน หรือการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับการนิเทศ ซึ่งเป็นครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจ ในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

4. ปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ หมายถึง อุปสรรค และข้อขัดข้องในการจัดการเรียนการสอนแบบสร้างองค์ความรู้ ของโรงเรียนบ้านทรายทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

5. ความต้องการในการพัฒนา หมายถึง ความปรารถนาของครูโรงเรียนบ้านทรายทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการและการศึกษาดูงาน และได้รับการนิเทศจากผู้นิเทศ

6. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการศึกษาหาความรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน เพื่อทำให้เข้าใจต่อปัญหาหรือข้อสงสัยที่กำลังเผชิญอยู่และให้ได้แนวทาง ปฏิบัติ หรือวิธีแก้ไขปรับปรุงที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ให้ได้แนวทาง

ปฏิบัติหรือ วิธีแก้ไขปรับปรุงที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในหน่วยงาน ประกอบด้วย 4 ชั้น

6.1 การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดแนวทางในการพัฒนา ศักยภาพครู โดยการศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนา ศักยภาพครูในการ จัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ พร้อมทั้งศึกษาเอกสารและร่วมกันประชุมและกำหนด เป็นแผนการดำเนินงาน

6.2 การปฏิบัติการ(Action)หมายถึงการดำเนินการตามแผนในการพัฒนา ศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ ประกอบด้วยการประชุมเชิง ปฏิบัติการและการศึกษาดูงาน และการนิเทศภายใน

6.3 การสังเกตการณ์ (Observation) หมายถึง ขั้นตอนที่เกิดขึ้นควบคู่ไปกับการ ปฏิบัติการในขณะที่ผู้วิจัยดำเนินการอาจมีการจดบันทึกในแบบบันทึกกิจกรรม มีการ วิเคราะห์เอกสาร การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การบันทึกเสียง หรืออาจมีการใช้ แบบทดสอบ ประกอบการสังเกตด้วยก็ได้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้และมีความเที่ยงตรง

6.4 การสะท้อนกลับ(Reflection)หมายถึง ขั้นตอนประเมิน ตรวจสอบ กระบวนการเพื่อนำข้อมูลย้อนกลับไปวางแผนในวงรอบต่อไป และสรุปผลการดำเนินงาน ตามแผน

7. ผลการพัฒนา ศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้คือ ผล ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนา ศักยภาพของครูในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ พิจารณาได้จาก

7.1ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ หมายถึงครูโรงเรียนบ้านทรายทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการและวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ ความรู้ โดยดูได้จากผลการสอบถามผู้ร่วมวิจัยด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ แบบสร้างองค์ความรู้ หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการและการศึกษาดูงาน

7.2ครูสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ หมายถึงครูโรงเรียนบ้านทรายทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ได้อย่างถูกต้อง โดยดูได้จากผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้

7.3ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ หมายถึงครู โรงเรียนบ้านทรายทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหารสามารถ

จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยดูได้จากผลการสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู

7.4 ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ หมายถึงความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนบ้านทรายทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรที่ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ โดยดูได้จากผลสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี